

PROKLAMACJA PROGRAMU „ALL OF EUROPE READS TO KIDS”
(„CAŁA EUROPA CZYTA DZIECIOM”)

My, niżej podpisani uczestnicy Inauguracji Pierwszego Międzynarodowego Tygodnia Czytania Dzieciom, zorganizowanego 1 czerwca w Cieszynie 2011 roku wspólnie przez Fundacje: „Cała Polska czyta dzieciom” („All of Poland Reads to Kids”) oraz „Celé Česko čte dětem” („Every Czech Reads to Kids”), we współpracy z władzami lokalnymi oraz instytucjami odpowiedzialnymi za krzewienie kultury, wyrażamy przekonanie, że umiejętność i zapał do czytania są warunkiem wszechstronnego rozwoju człowieka, podnoszenia poziomu jego wykształcenia i kompetencji, pełnego uczestnictwa w kulturze oraz poprawy jakości indywidualnego i wspólnego życia.

Wobec obserwowanego zjawiska wypierania przez media elektroniczne zainteresowania książką i czytaniem, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży (ok. 20% młodzieży krajów europejskich to funkcjonalni analfabeci) uważamy, że powszechne przywrócenie/wprowadzenie obyczaju głośnego czytania dzieciom w domach oraz we wszystkich instytucjach oświatowo-wychowawczych i opiekuńczych może skutecznie zapobiec analfabetyzmowi i regresowi kulturalnemu naszych społeczeństw. Dlatego zwracamy się do wszystkich osób, organizacji pozarządowych oraz instytucji odpowiedzialnych za wychowanie i edukację młodego pokolenia o wprowadzanie i wspieranie programów służących promocji codziennego głośnego czytania dzieciom i młodzieży

20 minut dziennie. Codziennie!

Tak, by czytanie kojarzyło się dziecku zawsze z radością, nigdy z przymusem, karą czy nudą!

Czytanie dziecku wpływa bardzo korzystnie na jego rozwój emocjonalny, uczy je języka i myślenia, rozwija pamięć i wyobraźnię, wydłuża przedział uwagi, poszerza i pogłębia wiedzę, i pomaga w nauce, rozwija wrażliwość moralną, wycisza, wzmacnia poczucie własnej wartości, ma także moc budowania więzi międzypokoleniowej pomiędzy dziećmi a dorosłymi. W dobie braku czasu dla dzieci codzienne wspólne spotkania z książką są nie do przecenienia!

Czytanie dziecku buduje jego bogate zasoby wewnętrzne i jest najlepszą witaminą dla jego wszechstronnego rozwoju psychicznego, umysłowego i moralnego. Czytanie jest także szczepionką przeciwko wielu zagrożeniom ze strony masowej kultury. Czytanie jest najtańszym sposobem na wychowanie wykształconego, kulturalnego, dobrego i szczęśliwego człowieka.

Dzieci uwielbiają czytanie. Od nas, dorosłych, zależy, czy zaspokoimy ich naturalną potrzebę i gotowość do słuchania baśni i historii, czy też pozwolimy jej zaniknąć wśród agresji i zgiełku reklam i gier komputerowych, elektronicznych gadżetów i medialnego szumu.

Nikt nie rodzi się czytelnikiem, czytelnika trzeba wychować codziennie czytając dziecku dla przyjemności. Dzieci, którym czytamy, wyrastają na czytelników – ludzi, którzy żyją mądrzej, lepiej, a nawet dłużej. Wybierzmy czytanie dzieciom! Wybierzmy dobrą, szczęśliwą przyszłość naszych dzieci i naszych społeczeństw! Czytajmy dzieciom codziennie - od urodzenia po okres nastoletni. Budujmy więzi, budujmy zasoby umysłowe naszych dzieci. Budujmy zasoby Europy!

Zainteresowanych przyłączeniem się do programu „Cała Europa Czyta Dzieciom - All of Europe Reads to Kids” prosimy o kontakt z Fundacją „ABCXXI – Cała Polska czyta dzieciom”:
Tel + 48 22 648 3891 (92); e-mail: europa@cpcd.pl oraz zapraszamy do odwiedzenia strony internetowej www.AllofPolandReadstoKids.pl

Fundacja „ABCXXI – Cała Polska czyta dzieciom”

Załączniki:

- A. Korzyści z codziennego czytania dzieciom
- B. Wyniki badań efektywności programów: „Czytające przedszkola” i „Czytające Szkoły”
- C. Założenia programów - Czytające Szkoły, Czytające Przedszkola
- D. Pisma z zaproszeniami dla szkół i przedszkoli do przystąpienia do Programów
- E. Przykłady dobrych praktyk
- F. Polecane lektury
- G. Nasze reklamy i teledyski w wersji angielskiej - adres na You Tube lub Facebooku

ZAŁĄCZNIKI

A. Korzyści z codziennego czytania dzieciom:

Codziennie czytanie dziecku na głos - co potwierdzają badania, a także obserwacje czytających rodzin, przedszkoli i szkół:

1. zaspokajają najważniejsze potrzeby emocjonalne dziecka - miłości, uwagi, stymulacji itp.
2. buduje mocną więź pomiędzy czytającym dorosłym i dzieckiem
3. wspiera rozwój psychiczny dziecka,
4. wzmacnia jego poczucie własnej wartości
5. uczy języka, rozwija słownictwo, daje swobodę w mówieniu
6. przygotowuje do sprawnego samodzielnego czytania i pisania
7. uczy samodzielnego myślenia: logicznego, przyczynowo-skutkowego, krytycznego
8. rozwija wyobraźnię
9. poprawia koncentrację, wycisza i uspokaja
10. ćwiczy pamięć
11. przynosi ogromną wiedzę ogólną
12. ułatwia naukę i pomaga odnieść sukces w szkole
13. uczy dziecko wartości i odróżniania dobra od zła, rozwija wrażliwość moralną
14. rozwija poczucie humoru
15. jest znakomitą rozrywką
16. zapobiega uzależnieniu od telewizji i komputera
17. jest zdrową ucieczką od nudy, niepowodzeń i problemów
18. chroni dziecko przed zagrożeniami ze strony kultury masowej
19. jest profilaktyką działań społecznych
20. kształtuje na całe życie nawyk czytania i zdobywania wiedzy

B. Wyniki badania efektywności programów „Czytające szkoły” i „Czytające Przedszkola” www.cpcd.pl, zakładka Badania i publikacje

C. Założenia programów - Czytające Szkoły, Czytające Przedszkola www.calapolskaczytadzieciom.pl Zakładka: Programy czytelnicze

D. Pisma z zaproszeniem szkół i przedszkoli do programów*

E. Wskazówki i przykłady dobrych praktyk wypracowanych w ramach kampanii społecznej „Cała Polska czyta dzieciom”

Zasady uniwersalne:

- Czytamy zawsze w atmosferze entuzjazmu i zachwytu dzieckiem i książką
- Codziennie, regularnie, dobrze jest wybrać stałą porę i stworzyć rytuał czytania
- Zawsze z myślą o sprawieniu dziecku przyjemności, nie za karę, czy z obowiązku – celem jest wyrobienie u dziecka trwałego skojarzenia czytania z przyjemnością
- Wybieramy książki interesujące i odpowiednie dla wieku i poziomu rozwoju dziecka – uwzględniamy jego reakcje
- Chronimy wrażliwość dziecka - nie wzbudzamy lęków i napięć

- Dopasowujemy czas czytania do umiejętności skupienia się dziecka – zaczynamy od kilku minut
- Nie zmuszamy dziecka, by siedziało spokojnie i bez ruchu – może się bawić, słuchając
- Nie pozostawiamy dziecka z książką samotnie, gdy już zna litery, gdyż zniechęci się do czytania.
Czytanie jest wtedy zbyt trudne, a dziecko traci główną atrakcję czytania: bliskość ważnej osoby

W domu:

- czytanie od urodzenia, a nawet wcześniej – do brzuszka
- codziennie
- ustalenie stałej pory – np. przed spaniem w ciągu dnia i wieczorem
- osvajanie z książką/książka jako zabawka (z wykorzystaniem książek wytrzymałych na eksperymenty małych dzieci)
- jak najwięcej zabaw z książką – rozmowy o obrazkach, wynajdowanie literek i krótkich wyrazów, wymyślanie innych zakończeń etc.
- uczenie poszanowania książek papierowych: nie zaginamy rogów, nie kładziemy na blacie w kuchni
- kontynuowanie czytania nawet gdy dziecko samo umie czytać,
- zabieranie książek na wyjazdy/ wycieczki i tam, gdzie trzeba dłużej czekać (np. u lekarza)
- czytamy także nastolatkom (chodzi o więź i rozmowę, do której książka jest często tylko pretekstem)
- telewizor i komputer – tylko we wspólnej przestrzeni domu, trzeba nauczyć dziecko umiaru i wybiórczego kontaktu z mediami elektronicznymi.

W przedszkolu:

- ustalenie stałej pory, codziennie
- można zapraszać do czytania rodziców i różnych ciekawych gości – ważna też rozmowa z nimi
- książki zawsze ciekawe, mogą być proponowane/ przynoszone przez dzieci
- ważna rozmowa po przeczytaniu, zabawa nawiązująca do treści, rysowanie związane z tekstem
- warto zainstalować w sali półki z książkami
- nie zmuszać dzieci do nieruchomego siedzenia
- dopasować czas czytania do możliwości skupiania się dzieci
- dostosować tytuły do poziomu percepcji dzieci
- usunąć telewizor z sali

W szkole

- ustalenie stałej pory, codziennie
- warianty: 20 minut czytania przez nauczyciela lub 10 minut rano czytanie przez nauczyciela, 10 minut pod koniec zajęć wszyscy czytają samodzielnie (nauczycieli i personel szkoły – też)
- książki spoza lektur obowiązkowych, zawsze ciekawe, mogą być proponowane przez dzieci
- nie na stopnie i odpytywanie; ważna rozmowa po przeczytaniu, ew. rysowanie u młodszych dzieci
- warto zainstalować w klasie półki z książkami

Podczas kampanii krajowej

- opracowanie znaków wizerunkowych kampanii – logo, plakat,
- opracowanie kryteriów wyboru dobrych książek i listy książek polecanych dla poszczególnych grup wiekowych
- opracowanie materiałów edukacyjno-promocyjnych: plakatów, broszur, zakładek, nalepek itp.
- stworzenie strony www. kampanii czytania
- przeprowadzanie pełnych humoru kampanii medialnych (reklamy tele i radiowe, Internet, outdoor)
- pozyskanie partnerów medialnych
- rejestracja zgłoszeń wolontariuszy organizujących kampanię czytania lokalnie
- wprowadzenie ogólnokrajowych wydarzeń, ogłaszanych na www, w mailingu, w newsletterze:
 - Ogólnokrajowy Tydzień Czytania Dzieciom
 - Obchodzenie urodzin – np. Kubusia Puchatka, pisarzy i poetów dziecięcych (z ceremoniałem i zabawami, z prezentami dla jubilata wykonanymi przez dzieci, z tortem)
 - Lato z książką, Zima z książką
 - Konkursy literackie im. Astrid Lindgren na współczesną książkę dla dzieci i młodzieży
 - Konkursy na najlepiej prowadzoną kampanię czytania, na najskuteczniejszą zbiórkę książek
 - Finały – doroczna gala w celu podziękowania wolontariuszom i Partnerom, stworzenie nagród - statuetek, medali, dyplomów kampanii czytania
- organizowanie konferencji prasowych przed dużymi wydarzeniami

Programy i projekty Fundacji oraz jej Koordynatorów i Liderów

- Od trzeciego roku bez książeczki ani kroku – wójt gminy wręcza książeczkę każdemu 3-latkowi z gminy podczas specjalnej uroczystości z udziałem rodziców, dziadków, księdza, lokalnych i zaproszonych gości i mediów 3-latkowi w gminie (inspiracja ze Skandynawii)
- Generacje-Kreacje – dzieci z domów dziecka i seniorzy z Uniwersytetów Trzeciego Wieku przez kilka miesięcy chodzą na koncerty, wystawy i przedstawienia, wspólnie uczestniczą w warsztatach plastycznych, muzycznych i teatralnych i na koniec wspólnie wystawiają sztukę teatralną, w której wszyscy występują.
- Czytanie uzdrowia – czytanie dzieciom w szpitalach i hospicjach
- Organizowanie kącików czytelniczych w salach widzeń w więzieniach
- Kluby Motyli Książkowych – cotygodniowe czytanie w bibliotece dzieciom w wieku 2-5 lat
- Pierwsza Książka Mojego Dziecka – bezpłatnie dla każdej matki, która urodzi dziecko

Działania edukacyjne Fundacji:

- konferencje edu w całym kraju nt potrzeb emocjonalnych, roli czytania, nauczania wartości, etc
- warsztaty j.w.
- szkolenia w więzieniach dla matek przebywających tam z małymi dziećmi
- nagranie filmów edukacyjnych: „Jak kochać dziecko?”, „Wychowanie przez czytanie”
- napisanie dwóch książek: „Z dzieckiem w świat wartości” oraz „Wychowanie przez czytanie”

F. Polecane książki:

Jim Trelease – The Read-Aloud Handbook; Hey, Listen to these Stories
Mem Fox – Reading Magic
Paul Kropp – Raising a Reader
Caroline J. Blakemore and Barbara Weston Ramirez – Baby Read-Aloud Basics
Bernice E. Cullinan – Read to Me. Raising Kids Who Love to Read
Ben Carson and Cecil Murphey – Gifted Hands
Irena Koźmńska, Elżbieta Olszewska – Wychowanie przez czytanie, W dzieckiem w świat wartości
Daniel Pennac – Like a Novel (Comme un roman)
Sue Palmer – Toxic Childhood
Daniel Pink – A Whole New Mind; Drive
Eric Jensen – Teaching with the Brain in Mind

G. Nasze reklamy i teledyski do obejrzenia/pobrania (w wersji polskiej i angielskiej)

Tato, czy ty umiesz czytać
Męskie rozmowy
Smoleń
Otoważ
Strychostrachy
Wspomnienia są blisko
Cała Polska czyta dzieciom

* * * * *

*** Ad D. Zaproszenia do udziału w Programach: „Czytające Szkoły” i „Czytające Przedszkola”**

Drodzy Dyrektorzy i Nauczyciele Przedszkoli!

Serdecznie zapraszamy do udziału w Programie „Czytające Przedszkola”! To gwarantowany, łatwy i tani sposób lepszego przygotowania dzieci do szkoły i do życia!

Lata przedszkolne to dla dziecka czas intensywnego poznawania świata, gromadzenia wiedzy, rozwijania i doskonalenia wielu umiejętności. Najważniejszym narzędziem poznawczym, a także warunkiem dobrego funkcjonowania w społeczeństwie jest język. **Wczesne dzieciństwo to kluczowy czas na naukę języka. Braków z tego okresu nie da się nadrobić.**

Codziennie czytanie przez dorosłego jest niezwykle skutecznym sposobem zbudowania bogatego zasobu słów, nauczania - bez formalnych lekcji i ćwiczeń - poprawnej gramatyki i składni, a także doskonalenia mowy. Dziecku, któremu codziennie czytamy i dużo z nim rozmawiamy, nie będą potrzebni logopedzi i żmudne ćwiczenia wymowy. Głośne czytanie to także skuteczny sposób wychowania człowieka z wyobraźnią, myślącego i etycznego, gdyż dzięki czytaniu i rozmowom o problemach, które porusza książka, dzieci uczą się odróżniania dobra od zła. Jest to szczególnie ważne w dzisiejszym świecie zdominowanym przez materializm i agresywne wzorce masowej kultury. Wobec rosnącej demoralizacji młodego pokolenia, nauczanie od najmłodszych lat wartości moralnych, takich jak szacunek, uczciwość, odwaga czy solidarność, powinno być sprawą priorytetową dla rodziców, społeczeństwa i państwa.

Zaszczepiona w dzieciństwie pasja do czytania jest witaminą dla psychiki i umysłu dziecka, chroni je też przed uzależnieniem od mediów elektronicznych i złych wzorców masowej kultury.

Czytanie jest dziś ważniejsze niż było kiedykolwiek w przeszłości, gdyż tylko wyrobiony czytelnik jest w stanie radzić sobie z zalewem informacji i nową wiedzą oraz nadażyć za szybkimi zmianami w świecie. Niestety, współczesne dzieci dorastają w ubogim językowo środowisku. Rodzice poświęcają im mało czasu, mało z nimi rozmawiają i mało im czytają. Zanikają zabawy z rówieśnikami i dziadkami, kontakt z żywym słowem wyparty gry komputerowe i telewizja, których narzędziem nie jest słowo, lecz obraz. W efekcie dzieci słabo znają język. Nie potrafią prawidłowo wymawiać słów, nie rozumieją najprostszych tekstów i poleceń, nie umieją się wypowiadać. Są coraz gorzej przygotowane do wyzwań szkoły i życia.

Najważniejszą rolę w budowaniu nawyku czytania powinien odgrywać dom, ale przedszkole może i powinno uzupełniać domowe czytanie, a tam, gdzie go brak, dać dzieciom szansę na codzienny kontakt ze słowem czytanim. Przedszkole może też prowadzić edukację rodziców na temat roli, jaką czytanie odgrywa w rozwoju psychicznym, umysłowym i moralnym dziecka. Paradoks polega na tym, że poszukujemy wielu, często kosztownych sposobów, by dzieci lepiej i szybciej się rozwijały. Tymczasem codzienne czytanie jest łatwym i bezinwestycyjnym sposobem na osiągnięcie tego celu. Co więcej - dzieci je uwielbiają! **Jeśli zatem chcemy, by dzieci wyrosły na wykształconych, kulturalnych i mądrych ludzi wychowujmy je w miłości do książek, codziennie czytając im dla przyjemności: w domu, w przedszkolu i w szkole. O przyszłości naszego kraju zadecyduje poziom ludzi, których wychowujemy dziś!**

Zapraszamy na stronę www.calapolskacztyadzieciom.pl, na której w zakładkach *Badania i Publikacje* oraz *Programy czytelnicze* znajdują Państwo pełny raport z badań efektów Programu „Czytające Przedszkola” oraz informację o sposobie przystąpienia do niego. W chwili obecnej uczestniczy w nim ponad 2300 przedszkoli. Zachęcamy też do zapoznania się z naszą nową fundacyjną książką „Wychowanie przez czytanie”. Wyrażając nadzieję na owocną współpracę, łączę wyrazy szacunku,

Irena Koźmińska,
Prezes Fundacji „ABCXXI- Cała Polska czyta dzieciom”

Drodzy Nauczyciele i Dyrektorzy Szkół!

Serdecznie zapraszamy Państwa do udziału w Programie „Czytające Szkoły”! Zaproszenie kierujemy do szkół podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych, w tym techników i szkół zawodowych. Istotą Programu jest codzienne czytanie uczniom dla przyjemności. Jest to sprawdzony sposób na rozbudzenie u nich potrzeby czytania i w efekcie wychowanie czytelników: osób, które dużo, chętnie i sprawnie czytają i dzięki temu lepiej radzą sobie z nauką, pracą zawodową i wyzwaniami życia. Wychowanie czytelników jest ważne dla całego społeczeństwa. Jim Trelease, amerykański propagator czytania dzieciom pisze: *„Naród, który mało czyta - mało wie. Naród, który mało wie, podejmuje złe decyzje - w domu, na rynku, w sądzie, przy urnach wyborczych. Niewykształcona większość może przegłosować wykształconą mniejszość - to bardzo niebezpieczny aspekt demokracji”*. Tymczasem według

najnowszych badań Biblioteki Narodowej, 56% Polaków nie przeczytało w ciągu roku ani jednej książki. To wielkie zagrożenie cywilizacyjne, które sami na siebie ściągamy!

Czytanie jest podstawowym narzędziem zdobywania wiedzy. Bez tej umiejętności nie można odnieść sukcesu w szkole ani kontynuować nauki. Niestety, coraz więcej uczniów nie lubi czytać i mało czyta, gdyż słabo zna język. Wspomniane badania wykazały, że 27% uczniów i studentów nie czyta praktycznie nic! Współczesne dzieci dorastają w otoczeniu ubogim językowo. Rodzice mało z nimi rozmawiają i mało im czytają. Towarzyszem dziecka jest telewizor i komputer. Jednak media wizualne, których narzędziem jest obraz, a nie słowo, nie uczą języka i nie dają szansy na ćwiczenie się w jego używaniu. Tymczasem język to główne narzędzie myślenia, przyswajania wiedzy oraz komunikacji.

Umiejętności językowe trzeba rozwijać od najmłodszych lat, dużo z dziećmi rozmawiając i czytając im na głos. Dziecko, słuchając bogatego języka literackiego, z kontekstu domyśla się i poznaje znaczenie nowych słów i związków frazeologicznych, bez wysiłku uczy się poprawnej gramatyki i składni, a w przyszłości z łatwością i chętnie samo będzie czytać. **Jeśli chcemy żyć w kraju mądrych ludzi musimy zadbać o to, by wszystkie dzieci i nastolatki dobrze znały język i z przyjemnością czytały.** Trzeba zachęcać rodziców, by jak najwięcej dzieciom czytali, ale szkoła również powinna wspomagać rozwój językowy uczniów poprzez codzienny kontakt z książką czytaną na głos przez nauczyciela. Badania pokazują, że na całym świecie spada czytelnictwo wśród dzieci i młodzieży - z wyjątkiem tych klas i szkół, w których nauczyciele codziennie czytają uczniom dla przyjemności.

Niektórzy nauczyciele oponują przeciwko czytaniu uczniom w szkole, tłumacząc, że zabierze im to czas na „przerobienie” programu. Jednak realizacja programu ma sens tylko wówczas, gdy dzieci rozumieją treść lekcji, umieją połączyć elementy wiedzy, mają motywację do nauki. Najlepszy program i wysokie kwalifikacje nauczyciela nie przyniosą efektu, jeśli uczniowie słabo znają język, nie potrafią myśleć ani skupić się, zachowują się prowokacyjnie i nie są zainteresowani zdobywaniem wiedzy. Codzienne czytanie uczniom dla przyjemności i chwila rozmowy po lekturze to najlepszy sposób, by nauczyć ich języka, rozbudzić zainteresowania, zachęcić do nauki, poprawić koncentrację. Dochodzą do tego zmiany w zachowaniu dzieci i młodzieży - wyciszenie, refleksyjność, wzrost wrażliwości moralnej, skłonność do współpracy, więź z nauczycielem i bardziej przyjazne relacje w klasie. Codzienne czytanie uczniom to najtańsza i najskuteczniejsza metoda podniesienia poziomu szkolnej edukacji i poprawy relacji w szkole. **Głośne czytanie wspiera edukacyjną i wychowawczą misję szkoły!**

Zapraszamy do odwiedzenia strony www.calapolskacztyadzieciom.pl, na której w zakładkach *Badania i Publikacje oraz Programy czytelnicze* znajdują Państwo pełny raport z badań efektów Programu „Czytające Szkoły”, a także informację o sposobie przystąpienia do niego. W Programie uczestniczy już ponad 2500 szkół. Zachęcamy też do zapoznania się z naszą nową fundacyjną książką: „Wychowanie przez czytanie”. Wyrażając nadzieję na owocną współpracę, łączę pozdrowienia i wyrazy szacunku,

Irena Koźmińska,
Prezes Fundacji „ABCXXI- Cała Polska czyta dzieciom”